

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/24

T.C.
BURSA
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/1940
Karar No. 2024/2384
Tarihi: 11/11/2024

**●ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ
BAĞLAYICI OLDUĞU**
**●YETKİLİ OLMAYAN SENDİKANIN YEDEK
YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN DE TEMSİLCİLİK
GÜVENCESİNDEN YARARLANMASI
GEREKTİĞİ**

ÖZETİ: Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü başlıklı Anayasa m.11/1'e göre; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır", yine Anayasa'nın 153.maddesinde; "Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar." denilmiştir.

Somut olayda yukarıda belirtilen yargısal süreç doğrultusunda Anayasa Mahkemesi'nin kararlarının yargı organlarını bağlayıcı olduğu gözetilmekle dairesiz kararın kaldırılarak, aşağıdaki şekilde yeniden karar verilmesi gerekmiştir.

Davalı işveren tarafından yapılan feshin **GEÇERSİZLİĞİ İLE** davacının davalının nezdindeki **İŞİNE İADESİNE,**

Davacının yasal süre içinde başvurusuna rağmen davalı işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde

ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının brüt kıdemi, fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının yöneticilik süresini aşmamak kaydıyla fesih tarihi ile kararın kesinleşme tarihi arasındaki ücret ve diğer haklarının davacıya davalı tarafından ödenmesi gerektiğinin tespitine, Kararın kesinleşmesinden itibaren yasal süre içinde işe başlatılmaması halinde iş ilişkisinin devam ettiği kabul edilerek ücreti ve diğer haklarının temsilcilik süresince ödenmeye devam edilmesi gerektiğinin belirlenmesine,

Bursa 10. İş Mahkemesi'nin yukarıda esas ve karar numarası yazılı kararına ilişkin olarak davacı tarafından yargılanmanın yenilenmesine başvurulduğundan dosya incelendi.

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ :

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davacının, davalı şirkette operatör olarak çalıştığını, iş akdinin sendikal tercihi ve faaliyeti nedeniyle feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliği ile davacının işe iadesine ve sendikal tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; Davalı şirketin ana müşterilerinden Volvo ve TOFAŞ projelerinde ciddi ve kalıcı talep düşüşleri olduğundan istihdam fazlalığı oluştuğunu, 15/06/2017 ve 25/08/2017 tarihli işletmesel kararların alınarak bu çerçevede öncelikle işyerinde gönüllü olarak ayrılmak isteyenler olup olmadığı yönünde ilan yapıldığını, talepleri olan işçiler ile ikale sözleşmesi imzalandığını, ancak davacının ikale sözleşmesi talebinde bulunmaması üzerine feshin son çare olması ilkesinin de gözetilmesi suretiyle iş akdinin feshedildiğini, sendikal nedenlerle iş akdinin feshi iddiasının yerinde olmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİNİN KARAR ÖZETİ:

Satışlardaki düşüklük devamlılık arzetmediği gibi, toplam satışların arttığı, üretimde ciddi bir düşüş bulunmadığı, öz kaynaklarda fazlaca bir olumsuzluk yaşanmadığı, karlılığın devam ettiği, sipariş azalması gibi ekonomik nedenlerin davacının istihdamını etkilemediği, fesih tarihinden sonra yeni işçilerin alındığı, davacıya verilebilecek bir eğitim ile başka bölümlerde istihdamı mümkünken böyle bir teklifin dahi yapılmadığı, fazla mesailerin azda olsa her yıl yapıldığı, işletmesel kararın uygulamasında tutarlılık, ölçülülük, keyfilik ilkerine uygun davranılmadığı sonuç olarak feshin geçerli nedene dayanmadığı, iş akdinin sendikal nedenle feshedildiği iddiasının ise kanıtlanamadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile feshin geçersizliğine, davacının işe iadesine, sendikal tazminat talebinin reddine ve davacının sendika temsilcisi güvencesinden yararlandırılmasına karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF NEDENLERİ:

Davalı şirket vekili istinaf dilekçesinde özetle; Davacının iş akdinin, müşteri

2

otomobil firmalarının sipariş ve talep vermemesi sonucu istihdam fazlalığı meydana gelmesi üzerine alınan işletmesel karar sonucu feshin son çare ilkesine bağlı kalınarak feshedildiğini, işletmesel kararın objektif, tutarlı ve keyfilikten uzak nitelikte olduğunun sabit olduğunu, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, kabul anlamına gelmemekle birlikte fesih tarihinde davacının sendikadaki görevinin ne olduğu anlaşılamadığını, fiilen yöneticilik yaptığının ispatlanamadığını, sendika güvencesinden yararlanabilecek sendika temsilcilerinin, TİS yetkisi kesinleşen sendika tarafından o işyerinde çalışanlar arasından atandığını, sendika temsilcisi olmak için yetkisi kesinleşmiş sendika tarafından atanmak gerektiğini, TOMİS'in yetki tespitinde bulunmadığını, yetkisiz sendika temsilcisinin güvenceden yararlanmayacağını ileri sürmüştür.

BAM KARARININ ÖZETİ:

Dairemizin 04/04/2019 tarihli kararında özetle; *"1-...Somut olayda; davalı işveren, şirket müşterilerinin siparişlerinin azalması sonucu oluşan istihdam fazlalığı üzerine alınan işletmesel karara dayalı olarak davacının iş akdinin geçerli nedenle feshedildiğini savunmuş ve işletmesel kararı dosyaya sunmuş ise de, fesih sonrası işçi alımlarına devam edilmesi, savunulanan aksine talep azlığının fesih yılında oluşmaması ve şirketin karlılığının da devam etmesi, işletme dışı talep azalmasının davalı şirketi olumsuz yönde etkilememesi, sözleşmesi feshedilecek olan işçilerin tespitinde hangi objektif kriterlerin uygulanacağını açık bir biçimde belirtilmemesi, fesih dışında ücretsiz izin, toplu izin, esnek çalışma gibi alternatif çözüm yollarına başvurulmaması, aksine çalışmaların vardiyalar şeklinde sürdürülmesi, davacının mesleki kademi ve yaptığı iş nazara alındığında istihdamının devamını engelleyen bir durum olmadığı gibi diğer bölümlerde çalıştırılmasının mümkün bulunması, davacıya gerekirse ihtiyaç duyduğu eğitimin verilmesi suretiyle yapabileceği başka iş teklifinde bulunulmaması dolayısıyla feshe son çare olarak başvurulması ilkesine de uygun davranılmaması, bilirkişi raporunda yer alan tespitler ve mahkeme kararındaki gerekçe hep birlikte değerlendirildiğinde feshin geçerli nedene dayanmadığının kabulü ile davacının işe iadesine karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamıştır.*

2- *...Somut olayda davacının, fesih tarihinde Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS)'nin yönetim kurulu yedek üyesi ve işyeri sendika temsilcisi olduğu anlaşılmakta ise de, davalı işyerindeki yetkili sendika Türk Metal Sendikası'dır. Davacı, 6356 sayılı Kanun'un 27. maddesi kapsamında işyerindeki yetkili sendikanın temsilcisi olmadığından 24. madde ile sağlanan güvenceden yararlanmaz. Bu itibarla davalının anılan hususa yönelik istinaf nedeni ise yerinde bulunmuştur."* denilerek ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmuştur.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI ÖZETİ:

Anayasa Mahkemesinin 28/03/2024 tarih, 2019/19836 başvuru numaralı kararı ile özetle; *"... Somut Olayın Değerlendirilmesi*

42. *Yukarıda yer verildiği üzere Yargıtay içtihatlarına göre sendika yöneticisinin asıl ya da yedek üye olması veya profesyonel yahut amatör sendika yöneticisi olması, 6356 sayılı Kanun'un 24. maddesinde düzenlenen güvenceden yararlanma konusunda bir farklılık*

oluşturmamaktadır. Bununla birlikte aynı güvenceden bütün sendika yöneticilerinin mi yoksa sadece işyerinde yetkili olan sendikanın yöneticilerinin mi yararlanabileceği konusu içtihatla netlik kazanmamıştır. Somut başvuruda ise derece mahkemeleri önüne taşınan dava tam da içtihatla netlik kazanamayan bu konuya ilişkindir.

43. Buna karşın eldeki başvuruda Bölge Adliye Mahkemesinin verdiği kararda, işyerinde yetkili olmayan sendikanın yöneticisinin anılan güvenceden faydalanıp faydalanmayacağı tam olarak ortaya konulmadan başvurunun hem sendika yöneticisi hem de sendika temsilcisi olduğu ancak işyerindeki yetkili sendikanın temsilcisi olmadığı şeklinde bir gerekçeyle hüküm kurulduğu görülmüştür (bkz. § 11) ancak açıklandığı üzere başvuru işyeri sendika temsilcisi değil sendika yöneticisidir. Zira işyeri sendika temsilcileri 6356 sayılı Kanun'un 27. maddesine göre münhasıran yetkili sendikalar tarafından atanabilmektedir. O hâlde Bölge Adliye Mahkemesinin başvurunun işyeri sendika temsilcisi olduğu ancak yetkili sendikanın temsilcisi olmadığı şeklindeki değerlendirmesi somut olgulara uygun düşmeyen ilgisiz bir gerekçe olmuştur.

44. Neticede başvuru, sendika temsilcisi olarak nitelendirilerek mensubu olduğu sendikanın yetkili olmaması nedeniyle 24. maddenin korumasından yararlandırılmamıştır. Buna karşın Bölge Adliye Mahkemesi tarafından işyerinde yetkili olmayan sendikanın yöneticisinin söz konusu özel güvenceden yararlanıp yararlanamayacağı konusunda ilgili bir gerekçeyle hüküm kurulmamış olması, sendika hakkının gerektirdiği etkili yargısal inceleme bağlamında devletin pozitif yükümlülükleriyle bağdaşmamaktadır. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir." denilerek Anayasa'nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkının ihlal edildiğine karar verilerek, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılması amacıyla dosya Dairemize gönderilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİNİN İNCELENMESİ VE GEREKÇE:

HMK'nın 342. maddesinde yer alan "istinaf başvuru dilekçesinde başvuru sebepleri ve gerekçesinin bildirilmesi", 355. maddesinde yer alan "incelemenin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı ancak, bölge adliye mahkemesinin kamu düzenine aykırılık gördüğü takdirde bunu resen gözeteceği" ve 357. maddesinde yer alan "bölge adliye mahkemesince resen göz önünde tutulacaklar dışında, ilk derece mahkemesinde ileri sürülmeyen iddia ve savunmaların dinlenemeyeceği, yeni delillere dayanılmayacağı" ve "ilk derece mahkemesinde usulüne uygun olarak gösterildiği hâlde incelenmeden reddedilen veya mücbir bir sebeple gösterilmesine olanak bulunmayan delillerin bölge adliye mahkemesince incelenebileceği" hükümleri doğrultusunda istinaf başvuru dilekçesinde herhangi bir gerekçe içermeyen soyut ve yasanın amacına uygun olmayan sebepler nazara alınmaksızın gerekçeli olarak ileri sürülen istinaf sebepleri ile kamu düzenine ilişkin hususlar inceleme konusu yapılmıştır.

Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü başlıklı Anayasa m.11/1'e göre; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır", yine Anayasa'nın 153.maddesinde; "Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare

4

makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar." denilmiştir.

Somut olayda yukarıda belirtilen yargısal süreç doğrultusunda Anayasa Mahkemesi'nin kararlarının yargı organlarını bağlayıcı olduğu gözetilmekle dairemiz kararının kaldırılarak, aşağıdaki şekilde **yeniden karar verilmesi gerekmektedir.**

HÜKÜM:

1-Dairemizin 04/04/2019 tarih ve 2018/3561 Esas, 2019/808 Karar sayılı kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2-Davanın **KABULÜ** ile;

Davalı işveren tarafından yapılan feshin **GEÇERSİZLİĞİ İLE** davacının davalının nezdindeki **İŞİNE İADESİNE,**

Davacının yasal süre içinde başvurusuna rağmen davalı işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde ödenmesi gereken tazminat miktarının davacının brüt kıdemi, fesih nedeni dikkate alınarak takdiren davacının yöneticilik süresini aşmamak kaydıyla fesih tarihi ile kararın kesinleşme tarihi arasındaki ücret ve diğer haklarının davacıya davalı tarafından ödenmesi gerektiğinin tespitine,

Kararın kesinleşmesinden itibaren yasal süre içinde işe başlatılmaması halinde iş ilişkisinin devam ettiği kabul edilerek ücreti ve diğer haklarının temsilcilik süresince ödenmeye devam edilmesi gerektiğinin belirlenmesine,

Alınması gerekli karar harcı 427,60 TL olduğundan, peşin alınan 31,40 TL harç ve 35,90 TL ıslah harcının mahsubu ile artan 360,30 TL harcın talebi halinde davacıya iadesine,

AAÜT uyarınca hesaplanan 30.000,00 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

Davacı tarafından yatırılan (31,40 TL başvurma harcı, 31,40 TL peşin harç, 35,90 TL ıslah harcı) toplam 98,70 TL harçtan davacıya iade edilen harcın mahsubundan sonra kalan

75,80 TL harcın davalıdan alınarak davacıya verilmesine, Davacı tarafından yapılan 219,90 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

Davalı tarafından yapılan yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, HMK 333. maddesi uyarınca kullanılmayan gider avansının ilgisine iadesine,

Kararın tebliği ile harç ve gider avansı iadesine ilişkin işlemlerin ilk derece mahkemesi tarafından yerine getirilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu 7036 sayılı Kanun'un 8/1-a maddesi gereğince KESİN olmak üzere 11/11/2024 tarihinde oybirliği ile karar verildi.